

ทัศนคติของคนในชุมชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว
: กรณีศึกษา ดอยแม่สลอง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย
Attitudes of Local Residents in Doi Maesalong towards

Tourism Development

นวรรตน์ ยิ่งยวด

Nawarat Yingyuad

นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยวและบริการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพฯ 10300

Students of the Master of Arts Program in Tourism and Hospitality Management,

Suan Sunandha Rajabhat University, Bangkok 10300 Thailand

E-mail: cotton_popost@hotmail.com

(Receipt of the manuscript: March 1, 2019; Receipt of the revised manuscript: March 20, 2019;

Acceptance of the final manuscript: March 21, 2019)

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ทัศนคติของคนในชุมชนดอยแม่สลองที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน โดยวิเคราะห์จากคนในชุมชนที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว จำนวน 17 คน และคนในชุมชนที่ไม่ได้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว 16 คน ใช้วิธีการคัดเลือก โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างตามสะดวก ร่วมกับวิธีการคัดเลือกแบบ Snow ball ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง การสัมภาษณ์กลุ่ม และการสังเกตผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติของคนในชุมชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม มีความใกล้เคียงกัน ในด้านการคิด และการรับรู้ คือ การท่องเที่ยวสร้างอาชีพและรายได้ให้กับคนในชุมชน ทำให้ชุมชนมีความเจริญขึ้น ความเป็นอยู่ดีขึ้น ด้านอารมณ์ความรู้สึกผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม มีความรู้สึกในทางบวกต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในชุมชน ต้องการให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น ด้านพฤติกรรมคนในชุมชนมีความสามัคคีกันในการอนุรักษ์วัฒนธรรม วิถีชีวิต และสิ่งแวดล้อม

คำสำคัญ: ทัศนคติ คนในชุมชน การพัฒนาการท่องเที่ยว

Abstract

The objective of this research was to examine attitudes of local residents in Doi Maesalong towards tourism development in their community. It employed a qualitative research methodology. Data were collected from 33 local people, 17 of which had an occupation related to tourism business, and the rest were the local people whose

occupation did not involve tourism business. They were selected by convenient sampling and snowball sampling. A combination of semi-structured interview, focus group and participant observation was used to collect the data. Data were then analyzed by thematic analysis. The research found that the attitudes of both groups of the respondents were similar in an aspect of cognitive dimension. Specifically, they believed that tourism had generated jobs and more income for the local residents, and led people in the community to enjoy better quality of living. As for the affective dimension, it was found that both groups had positive attitudes towards tourism development in their community and wanted more tourism development and tourists. In terms of behavioral dimension, the local people were willing to work together in conserving their local culture, ways of life and environment for the purpose of tourism development.

Keywords: Attitudes, Local Community, Tourism Development

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยมีรายได้เข้าประเทศมากมายหลากหลายช่องทาง ทั้งภาคการเกษตร ธุรกิจส่งออก ภาคอุตสาหกรรม และหนึ่งในรายได้หลักสำคัญของประเทศ คือ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งปัจจุบันทางภาครัฐก็ยังคงให้ความสำคัญกับการพัฒนาการท่องเที่ยว และมีการวางแผนยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวในทุก ๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง ทั้งภาคอุตสาหกรรมการบิน การโรงแรม อีกทั้งยังมีการวางแผนนโยบายให้ครอบคลุมทั้งประเทศ มีการสนับสนุนและประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวรู้จักถึงวัฒนธรรมประเพณี และธรรมชาติที่สวยงาม ซึ่งไม่ได้มีอยู่แค่พื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเท่านั้น จึงมีแผนนโยบายให้มีการประชาสัมพันธ์ถึงการท่องเที่ยว “เมืองรอง” ให้เป็นที่รู้จัก โดยเมืองรองนั้นหมายถึง เมืองที่ไม่ใช่เมืองการท่องเที่ยวหลัก เป็นจังหวัดที่ไม่ได้เป็นกลุ่มเป้าหมายหลักของนักท่องเที่ยว เกณฑ์การพิจารณาจากจำนวนสถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวไม่ถึง 6 ล้านคนต่อปี เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวในเมืองรองสามารถคิดค่าใช้จ่ายเพื่อนำมาลดหย่อนภาษีได้ โดยมีจังหวัดที่เป็นเมืองรองจำนวน 55 จังหวัด (กรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2561)

จากข้อมูลของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พบว่า จังหวัดเชียงรายเป็นหนึ่งในจังหวัดที่ได้รับการประชาสัมพันธ์ให้อยู่ในการท่องเที่ยวเมืองรอง ซึ่งจังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ชายแดนติดกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ทำให้เป็นอีกหนึ่งจังหวัดที่มีการค้าขายระหว่างประเทศที่สำคัญ ทั้งนี้ จังหวัดเชียงรายมีพื้นที่ที่มีทั้งความงามจากธรรมชาติและมีประวัติศาสตร์ที่สำคัญ มีทรัพยากรการท่องเที่ยวในหลากหลายรูปแบบ ทั้งทางด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่เก่าแก่ โบราณสถานที่น่าสนใจ (กรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2561)

จังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ศิลปะ วัฒนธรรม และดอยแม่สลองเป็นหนึ่งในสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของจังหวัดเชียงราย อยู่ในพื้นที่ตำบลแม่สลองนอก อำเภอแม่ฟ้าหลวง โดยมีประวัติความเป็นมาเกี่ยวกับกองพล 93 ซึ่งเป็นกองทัพของรัฐบาลจีน ทำการอพยพลี้ภัยขึ้นมาตั้งถิ่นฐานที่ดอยแม่สลอง ในอดีตดอยแม่สลองเป็นพื้นที่ค้าอาวุธสงครามและยาเสพติด ทางทหารไทยแก้ปัญหาโดยการโอนการดูแลมาอยู่ภายใต้กองบัญชาการทหารสูงสุด ให้คณะเลขาธิการค้าขายอาวุธและยาเสพติด เปลี่ยนมาเป็นการปลูกชา ปลูกพืชฤดูหนาว ดอยแม่สลองมีความสูงจากระดับน้ำทะเล 1,200 เมตร ทำให้อากาศที่เย็นสบายตลอดทั้งปี มีธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และยังมีเรื่องราวความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ จึงทำให้นักท่องเที่ยวเริ่มเดินทางขึ้นไปที่ท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก เพื่อชมความงามจากธรรมชาติบนดอยแม่สลอง แต่หลังจากที่ภาครัฐเข้ามาดูแลในเขตพื้นที่ดอยแม่สลองจนทำให้ดอยแม่สลองเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยวด้วยทั้งที่มีอากาศเย็นสบายตลอดทั้งปี พร้อมทั้งยังมีวัฒนธรรมประเพณี ให้นักท่องเที่ยวได้เห็น รวมถึงการสนับสนุนให้มีการปลูกชา และไม้เมืองหนาว จนดอยแม่สลองมีชื่อเสียงทางการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจของคนในชุมชนดีขึ้นและมีการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง (องค์การบริหารส่วนตำบลดอยแม่สลองนอก, ม.ป.ป.) ซึ่งสอดคล้องกับพันธกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลองนอกที่มีความต้องการสร้างสังคมที่มีคุณภาพ ทุกคนมีความมั่นคงในชีวิต รวมถึงความมั่นคงของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดเชียงราย ในปี 2559 คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดเชียงรายได้ดำเนินการจัดทำแผนการพัฒนาจังหวัด พ.ศ. 2560-2564 มีทั้งหมด 6 ยุทธศาสตร์และหนึ่งในนั้น มียุทธศาสตร์สำหรับการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว คือ ยุทธศาสตร์ที่ 3 ดำรงฐานวัฒนธรรมล้านนา เพื่อเพิ่มมูลค่าการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม เชิงนิเวศ และเชิงสุขภาพ โดยมีทั้งหมด 6 ประเด็น ดังนี้ (1) พัฒนาระบบบริหารจัดการท่องเที่ยว (2) พัฒนาศักยภาพมัคคุเทศก์และบุคลากร (3) พัฒนาปัจจัยพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวและทรัพยากร (4) พัฒนาแหล่งและกิจกรรมการท่องเที่ยว (5) พัฒนาธุรกิจบริการท่องเที่ยว (6) พัฒนาการตลาดและประชาสัมพันธ์ (สำนักงานจังหวัดเชียงราย, 2559)

เมื่อการท่องเที่ยวของดอยแม่สลองขยายตัวและมีการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ทำให้ส่งผลกระทบไม่ว่าจะเป็นเชิงบวกหรือเชิงลบต่อชุมชนคนในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม และเนื่องจากการพัฒนาการท่องเที่ยวจะยังยืนได้ต้องมีรูปแบบการบริหารจัดการที่เป็นระบบและชุมชนเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ดอยแม่สลอง จึงเป็นเหตุผลให้ผู้วิจัยทำการศึกษา ทศนคติของคนในชุมชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวดอยแม่สลอง การให้ความสำคัญในเรื่องทัศนคติของคนในชุมชนทำให้ทราบถึงความรู้สึก มุมมองความคิดเห็นต่าง ๆ ในด้านการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อนำไปเป็นองค์ความรู้และสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการวางแผนและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวให้ตรงกับความคิดเห็น และความต้องการของคนในชุมชน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อคนในชุมชนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาทัศนคติของคนในชุมชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ดอยแม่สลอง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาถึงทัศนคติของคนในชุมชนที่มีต่อการท่องเที่ยว โดยแบ่งประเด็นที่ศึกษาออกเป็น 3 ด้าน ตามแนวคิดของ Ajzen and Fishbein (1980) เนื่องจากเป็นแนวคิดที่มีความน่าเชื่อถือและนักวิจัยจำนวนมากได้นำแนวคิดทฤษฎีนี้ไปปรับใช้ในงานวิจัย

1. ด้านการคิดและการรับรู้ (Cognitive dimension) หมายถึง ความเชื่อ ความรู้ การรับรู้ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของมนุษย์ เช่น คนไทยจะทราบว่าคนทางภาคเหนือนั้นจะพูดจาไพเราะอ่อนหวาน

2. ด้านอารมณ์ความรู้สึก (Affective dimension) หมายถึง ความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของมนุษย์ เช่น ความรู้สึกชอบ หรือไม่ชอบ

3. ด้านพฤติกรรม (Behavioral dimension) หมายถึง การแสดงออกด้วยการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น เวลาที่เครียดหรือไม่พอใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมนุษย์มักจะแสดงพฤติกรรมการขมวดคิ้วหรือหันหน้าหนีไปทางอื่น

ทบทวนวรรณกรรม

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้ความหมายของคำว่าทัศนคติไว้ว่า “แนวความคิดเห็น” ถ้าหากโดยทั่วไปแล้วใช้คำว่า “ความคิดเห็น” แทนคำว่า “ทัศนคติ” ก็จะเป็นคำที่สามารถเข้าใจได้ง่าย และนิยมใช้แทนในงานวิจัยต่าง ๆ คำว่า “ทัศนคติ” หรือนักวิชาการบางท่านใช้คำว่า “เจตคติ” ซึ่งตรงกับคำภาษาอังกฤษที่ว่า “Attitude” มีนักวิจัยและผู้เชี่ยวชาญต่างให้ความหมายหรือคำจำกัดความของคำว่า “ทัศนคติ” มากมายดังเช่น อภิตีธู อุทิศธรรมศักดิ์ (2560) กล่าวว่า ทัศนคติ คือ การแสดงออกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใด ๆ จากความคิดกับบุคคล สัตว์ หรือสิ่งของ ซึ่งมีการแสดงออกมาผ่านพฤติกรรมในทางต่าง ๆ ทั้งการยอมรับและปฏิเสธ โดย จุฑามาศ กันตพลธิติมา (2560) ได้อธิบายความหมายไว้ว่า ทัศนคติ หมายถึง ความสัมพันธ์ที่คาบเกี่ยวกับระหว่างความรู้สึกและความเชื่อหรือการรับรู้ของบุคคล จะมีพฤติกรรมโต้ตอบในทางในหนึ่งต่อเป้าหมายของทัศนคติ ซึ่งเป็นไปได้ในเชิงบวกและเชิงลบ ส่งผลให้มีการแสดงพฤติกรรมออกมา จากความหมายข้างต้นจะทำให้เข้าใจได้ว่า ทัศนคติ ประกอบไปด้วยความคิดที่มีผลต่ออารมณ์และความรู้สึก แสดงออกมาเป็นพฤติกรรม นอกจากนี้ รังสรรค์ ประเสริฐศรี (2548) กล่าวว่า ทัศนคติ หมายถึง การประเมินหรือการตัดสินใจเกี่ยวกับความชอบหรือไม่ชอบของวัตถุ คนหรือเหตุการณ์ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่าง และสามารถผลักดันการกระทำบางอย่างที่สอดคล้องกับความรู้สึกของทัศนคติ องค์ประกอบของทัศนคติประกอบด้วยปัจจัยหลายประการที่มาประกอบกัน ซึ่งนักวิชาการหลายท่าน ได้แก่ Gibson, Ivancevich, & Konopaske (2011); Hawkins & Mothersbaugh (2012) และ Kassin, Fein, & Markus (2013) ได้แสดงแนวคิดในการจัดแบ่งองค์ประกอบ

ของทัศนคติ (Attitude Components) ไว้ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) องค์ประกอบด้านความรู้เป็นความเชื่อ ความรู้ ความคิด และความคิดเห็นของผู้บริโภคเกี่ยวกับวัตถุอย่างใดอย่างหนึ่ง (2) องค์ประกอบด้านความรู้สึก (3) องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรม

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้นมีความสอดคล้องกับ Ajzen and Fishbein (1980) ซึ่งเป็นนักวิจัยที่มีความน่าเชื่อถือและโด่งดังในเรื่องงานวิจัยด้านทัศนคติ กล่าวว่า ทัศนคติมีระบบที่ซับซ้อน ประกอบไปด้วย ความเชื่อ ความรู้สึก และการกระทำก็จะมีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองสิ่งดังกล่าว จากคำกล่าวนี้ จะสามารถแบ่งทัศนคติออกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ (1) ด้านการคิดและการรับรู้ (2) ด้านอารมณ์และความรู้สึก และ (3) ด้านพฤติกรรม อธิบายได้ดังนี้ ด้านการคิดและการรับรู้ คือ ความเชื่อ ความรู้ การรับรู้ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของมนุษย์ ด้านอารมณ์และความรู้สึก คือ ความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของมนุษย์ เช่น ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ ด้านพฤติกรรม การแสดงออกด้วยการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น เวลาที่เครียดหรือไม่ชอบใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมนุษย์มักจะแสดงพฤติกรรมการขมวดคิ้วหรือหันหน้าหนีไปทางอื่น และพบว่ามีงานวิจัยที่สามารถสนับสนุนทฤษฎีนี้ได้เป็นจำนวนมาก เช่น การศึกษางานวิจัยในเรื่องของทัศนคติของคนในชุมชนที่ผ่านมา อุทุมพร เรืองฤทธิ์ (2560) สมหมาย อุดมวิจิต และวรานันต์ ตันติเวทย์ (2560) พบว่าทัศนคติมีลักษณะที่หลายมิติ อาจมีความเหมือนหรือแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการคิดการรับรู้หรือประสบการณ์ที่บุคคลนั้น ๆ ได้รับ

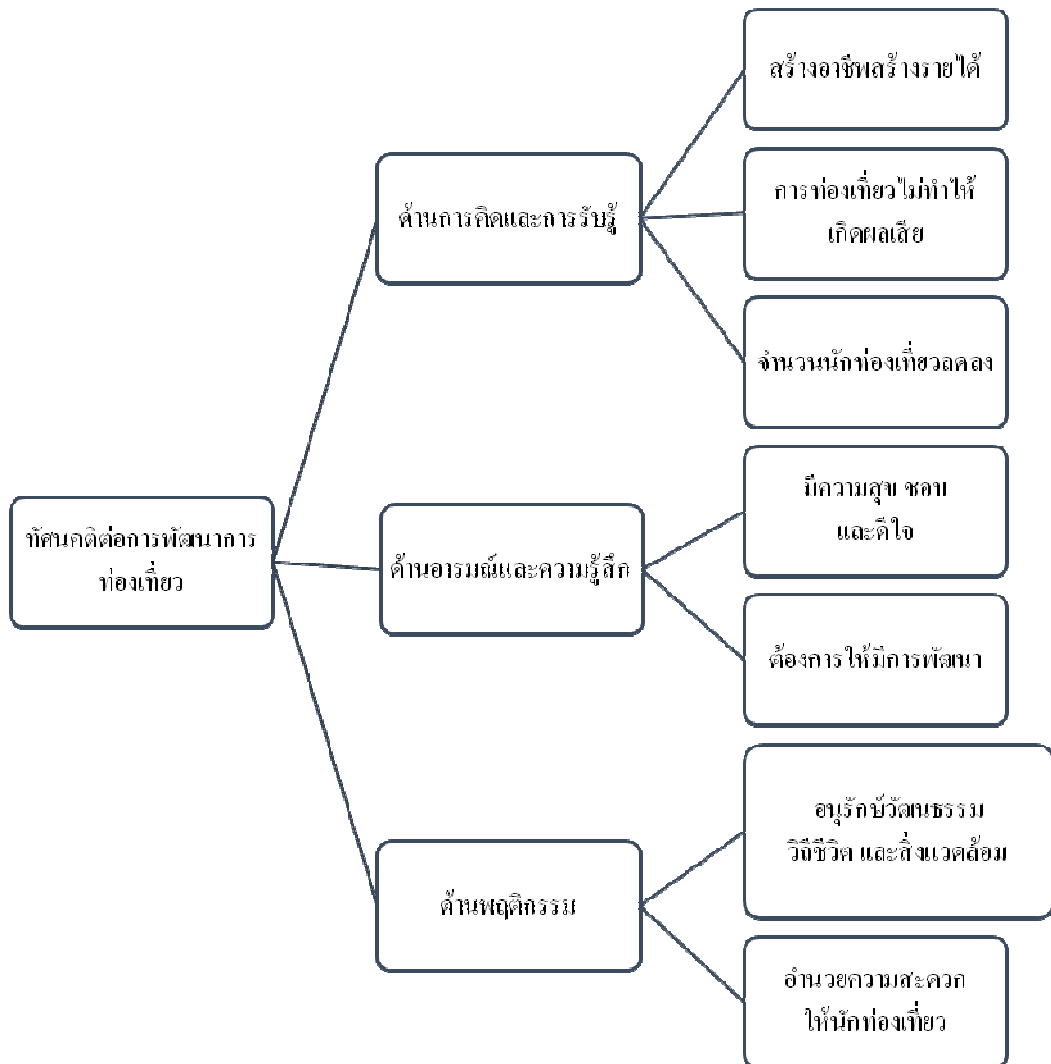
วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ใช้กระบวนทัศน์เชิงตีความ (Interpretive paradigm) และใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เป็นแนวทางการดำเนินการวิจัย โดยให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักของงานวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึกและรอบด้าน โดยผู้วิจัยศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลคือคนในชุมชนดอยแม่สลองที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจำนวน 17 คน และผู้ประกอบการที่ไม่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจำนวน 16 คน โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลดังกล่าวถูกคัดเลือกโดยผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกตามสะดวก (Convenient sampling) นำมารวมกับวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบ Snowball (Snowball sampling) ในส่วนของจำนวนผู้ให้ข้อมูลผู้วิจัยพิจารณาจากข้อมูลอิ่มตัวของข้อมูล (Data saturation) เป็นหลักสำคัญ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ประกอบไปด้วย การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview) และการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus group) ร่วมกับการสังเกตแบบผู้วิจัยมีส่วนร่วม (The participant as observer) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562 หลังจากที่ได้ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือทั้งสามแล้ว ผู้วิจัยยังดำเนินการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่เรียกว่าการวิเคราะห์แบบแก่นสาระ (Thematic analysis) โดย Braun and Clarke (2006) ประกอบไปด้วย 6 ขั้นตอน คือ (1) ทำความคุ้นเคยกับข้อมูล (2) กำหนดรหัสให้กับข้อมูล (3) หาแก่นสาระ (4) ทบทวนแก่นสาระ (5) กำหนดใจความสำคัญ และกำหนดชื่อให้กับแก่นสาระ และขั้นตอนสุดท้าย (6) เขียนรายงานการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นถึงทัศนคติของคนในชุมชนทั้ง 3 มิติ ได้แก่ 1) ด้านการคิดและการรับรู้ 2) ด้านอารมณ์และความรู้สึก 3) ด้านพฤติกรรม โดยผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่มมีทัศนคติที่คล้ายคลึงกัน

ภาพที่ 1 แสดงผลการวิจัยของคนในชุมชนที่มีความคิดเห็นตรงกันต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว

ผู้วิจัยกำหนดอักษรย่อภาษาอังกฤษเพื่อแสดงถึงผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม และตามด้วยอักษรเลขตามลำดับของการให้ข้อมูล ดังนี้

S ผู้ให้ข้อมูลที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

L ผู้ให้ข้อมูลที่มีได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

1. **ทัศนคติด้านการคิดและการรับรู้** หมายถึง ความเชื่อ ความรู้ และการรับรู้ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

1.1 การท่องเที่ยวสร้างอาชีพและรายได้ โดยผู้ให้ข้อมูลทั้งสองกลุ่มมีการคิดและการรับรู้ว่าการท่องเที่ยวเป็นการสร้างอาชีพและรายได้ให้กับคนในชุมชน เป็นผลทำให้ชุมชนมีความเจริญขึ้น วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนดีขึ้นตามไปด้วย โดย S1 แสดงความคิดเห็นว่า “ทำให้หมู่บ้านมีความเจริญรุ่งเรือง ทำให้ชาวบ้านมีเงินเพิ่มขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น ทำให้วิถีชีวิตชาวบ้านอยู่ดีขึ้น” และ L1 ยังสนับสนุนความคิดเห็นนี้ว่า

ในเมื่อเป็นสถานที่ท่องเที่ยวแล้วก็มันเกิดอาชีพใหม่ให้กับชาวบ้าน ชาวบ้านสามารถหาอาชีพ นอกเหนือจากการเกษตรไม่ว่าจะเป็นร้านค้า ร้านอาหาร ของที่ระลึก แล้วก็สถานที่พัก ไม่ว่าจุดกางเต็นท์ หรือรีสอร์ทก็ดี อาชีพที่เกิดขึ้นทำให้คนที่นี่มีรายได้สามารถดูแลตัวเอง ไม่ต้องไปเป็นภาระของประเทศ (L1)

จากคำตอบของคนในชุมชนทั้งสองกลุ่ม พบว่า พวกเขามีความคิดวก่อนที่จะมีการท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน คนในชุมชนประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีรายได้ไม่มากนัก เมื่อมีการท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยเป็นรายได้เสริม นอกจากการทำงานเกษตรเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้พบว่า คนในชุมชนบางคนจะหันมาประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว อาทิ ขายของที่ระลึก และขายอาหาร ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวเท่านั้น หลังจากหมดช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว พวกเขาก็กลับไปทำการเกษตรเช่นเดิม หากไม่ทำเช่นนี้จะทำให้ไม่มีรายได้ หรือมีรายได้ไม่เพียงพอสำหรับการใช้จ่าย เนื่องจากบนดอยแม่สลองมีจำนวนนักท่องเที่ยวมากเฉพาะในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวเท่านั้น ซึ่งจะตรงกับ L1 ที่แสดงความคิดเห็นว่า

ถ้าไม่ใช่ช่วงนักท่องเที่ยว 5 เดือนนี้หมดแล้ว เขาบอกว่าเราต้องไปทำงานที่อื่นแล้วนะ... เขาต้องไป เพราะ 7 เดือนนี้เขาจะไม่มีรายได้อีกแล้ว ดอยแม่สลองจะมีรายได้ [จากการท่องเที่ยว] จริง ๆ ในเดือน ตุลาคม พฤศจิกายน ธันวาคม มกราคม กุมภาพันธ์ จนเมษายนก็เริ่มหายเริ่มจางแล้ว 5 เดือน อีก 7 เดือนเขาแทบจะต้องไปหางาน บางคนนี่ต้องออกไปข้างนอก [ออกจากพื้นที่ไปหางานที่อื่น เช่น ในอำเภอเมือง] เลย

นอกจากนี้ จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า คนในชุมชนที่มีได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวบางส่วน เมื่อถึงช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว หรือนอกเวลาจากการทำงานประจำ พวกเขาได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว เช่น ขายของที่ระลึก และอาหาร เป็นต้น เพื่อเป็นรายได้เสริมอีกหนึ่งทาง

S1 หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่นักวิจัยลำดับที่ 1 ของกลุ่มผู้ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

L1 หมายถึง ผู้ที่มีได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่นักวิจัยลำดับที่ 1 ของกลุ่มผู้ที่มีได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

1.2 การท่องเที่ยวไม่ทำให้เกิดผลเสีย จากการให้ข้อมูลของ L14 “การท่องเที่ยวไม่มีผลเสียอยู่แล้ว ที่นี้เราอยู่ได้เพราะการท่องเที่ยวอยู่แล้ว ผมคิดว่าเขาไม่มาเราจะเสีย” และ S4 ให้ข้อมูลว่าการท่องเที่ยวไม่ได้สร้างขยะให้เพิ่มขึ้น โดยกล่าวว่า “พวกขยะที่ทิ้งนี้ไม่ใช่คนท่องเที่ยวนะ เป็นชาวบ้านเรานะ พวกเด็ก ๆ ไม่ใช่คนอื่น ไม่ใช่คนอื่นหรอก คนไทยมีระเบียบเยอะนะเขาไม่ทิ้งนะ อย่างเช่นถามว่า ถึงขยะอยู่ไหน เขาจะมาถาม เราก็อ้างว่าเขาไม่ทิ้งหรือชาวบ้านเราที่ทิ้งกัน

S4 หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่นักวิจัยลำดับที่ 4 ของกลุ่มผู้ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

L14 หมายถึง ผู้ที่มีได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่นักวิจัยลำดับที่ 14 ของกลุ่มผู้ที่มีได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

1.3 ปัจจุบันมีจำนวนนักท่องเที่ยวลดลงเมื่อเทียบจากการท่องเที่ยวในปีก่อนหน้านี้ จากการให้ข้อมูลของ L15 กล่าวว่า “ปัจจุบันรู้สึกนักท่องเที่ยวจะเริ่มหดหาย เพราะว่าถ้าเปรียบเทียบกับเมื่อก่อนนักท่องเที่ยวจะเยอะกว่า ตอนนี้อีสานจะเงียบลงไปเยอะเลย” และ S7 กล่าวว่า “ถ้าเทียบกับเมื่อก่อนตอนนี้ก็ถามว่าเจริญไหม บ้านอะไรก็เจริญ แต่ว่าเมื่อก่อนนักท่องเที่ยวเยอะกว่านี้อีก ตอนที่ยังไม่ได้เจริญขนาดนั้นอะ ตอนนั้น นักท่องเที่ยวเยอะ 20 กว่าปีแล้ว”

S7 หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่นักวิจัยลำดับที่ 7 ของกลุ่มผู้ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

L15 หมายถึง ผู้ที่มีได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่นักวิจัยลำดับที่ 15 ของกลุ่มผู้ที่มีได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

2. ทศนคติด้านอารมณ์และความรู้สึก หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบ

2.1 ผู้ให้ข้อมูลทั้งสองกลุ่มมีความรู้สึกต่อการท่องเที่ยวไปในทิศทางบวก คือ มีความรู้สึกชอบมีความสุข และดีใจ เช่น L1 กล่าวว่า “เรารู้สึกมีความสุข หรือว่ามูมมอเราคนเดียวไม่รู้จะ ถ้าถามมูมมอผมมองว่ามันเป็นเมืองที่คึกคัก... ถ้าไม่คึกคักวันไหนจะเริ่มเหงาเลย” และ S7 กล่าวว่า “รู้สึกดีใจ จริง ๆ มีนักท่องเที่ยวขึ้นมาเที่ยวเยอะ คนในหมู่บ้านก็จะได้อาชีพ มีงานทำที่มั่นคงมากขึ้น”

S7 หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่นักวิจัยลำดับที่ 7 ของกลุ่มผู้ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

L1 หมายถึง ผู้ที่มีได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่งานวิจัย ลำดับที่ 1 ของกลุ่มผู้ที่มีได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

2.2 ต้องการให้มีการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น เช่น เพิ่มจุดสถานที่ท่องเที่ยว จุดถ่ายรูปบนดอยให้มากยิ่งขึ้นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้อยู่ท่องเที่ยวในระยะเวลาที่นานขึ้น โดย L1 มีความคิดเห็นว่า “แต่สิ่งที่อยากจะทำให้ทางพื้นที่จุดที่จะดึงดูดนักท่องเที่ยวให้อยู่ที่ได้นาน ๆ เราต้องการที่... จากที่เขามาวันเดียวแล้วกลับเลย กับเขามาอยู่สัก 5 วันมาจับจ่าย” และมีความต้องการให้หน่วยงานเข้ามาช่วยพัฒนาโดย S13 มีความคิดเห็นว่า “ต้องไปคุยกับผู้ใหญ่ว่าจะทำยังไงให้นักท่องเที่ยวขึ้นมาเยอะ ๆ ต้องไปคุยกับคนที่ทางงบประมาณมาเก่ง ทางงบประมาณมาได้ แล้วชาวบ้านต้องการอะไร”

S13 หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่งานวิจัย ลำดับที่ 13 ของกลุ่มผู้ที่มีได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

L1 หมายถึง ผู้ที่มีได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่งานวิจัย ลำดับที่ 1 ของกลุ่มผู้ที่มีได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

3. ทศนคติด้านพฤติกรรม หมายถึง การแสดงออกด้วยการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง จากผลการวิจัยที่ได้พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีการแสดงพฤติกรรม การให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยว เช่น การแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว บอกเส้นทางท่องเที่ยว และการบริการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว รักษาประเพณีของตนเอง เช่น การไหว้บรรพบุรุษในวันตรุษจีน

3.1 อนุรักษ์วัฒนธรรม วิถีชีวิต S1 กล่าวว่า “เรายังรักษาวิถีชีวิตแบบเดิมไว้ คือ ขนบธรรมเนียมของชนเผ่าตัวเอง ประเพณีเราก็มีสองแบบคือของไทยด้วย สงกรานต์เราก็เล่น วันมาฆบูชาเราก็ไป แต่เขาก็ยังมีจัดงานท้องถิ่นของเขา มีงานปีใหม่ของเขา เช่น ปีใหม่อ่าข่า” นอกจากนี้ มีการอนุรักษ์ด้านสิ่งแวดล้อม คือ ปลูกต้นไม้ใหญ่ข้างทาง โดยเกิดขึ้นจากมูลนิธิพัฒนาการท่องเที่ยวดอยแม่สลองและคนในชุมชนร่วมมือกัน

S1 หมายถึง ผู้ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวและเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่งานวิจัย ลำดับที่ 1 ของกลุ่มผู้ที่มีได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

3.2 จัดกิจกรรมนอกฤดูกาลท่องเที่ยว คือ มีการจัดกิจกรรมนอกช่วงเวลาฤดูกาลท่องเที่ยว เช่น จัดงานวิ่งเทรล (Trail Running) โดยกลุ่มมูลนิธิพัฒนาการท่องเที่ยวดอยแม่สลอง

3.3 อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น การแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว บอกเส้นทาง การเดินทาง และการบริการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว เป็นต้น

จากผลการวิจัยข้างต้น ได้รับข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลจำนวน 33 คน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ผู้ให้ข้อมูล	เพศ	อายุ	อาชีพ	จำนวนปีที่อาศัย	วันที่สัมภาษณ์
S1	ชาย	35	ค้าขาย	ตั้งแต่กำเนิด	5 ม.ค. 62
S2	ชาย	56	ธุรกิจรีสอร์ท	30 ปี	15 ม.ค. 62
S3	หญิง	42	ค้าขาย	20 ปี	4 ก.พ. 62
S4	หญิง	47	ค้าขาย	30 ปี	4 ก.พ. 62
S5	ชาย	62	ไกด์ท้องถิ่น	ตั้งแต่กำเนิด	6 ก.พ. 62
S6	ชาย	47	ค้าขาย	ตั้งแต่กำเนิด	21 ก.พ. 62
S7	หญิง	45	ค้าขาย	20 ปี	21 ก.พ. 62
S8	ชาย	44	ร้านอาหาร	ตั้งแต่กำเนิด	22 ก.พ. 62
S9	หญิง	56	ร้านอาหาร	ตั้งแต่กำเนิด	23 ก.พ. 62
S10	ชาย	68	ไกด์ท้องถิ่น, ที่พัก	ตั้งแต่กำเนิด	23 ก.พ. 62
S11	หญิง	24	ร้านอาหาร	ตั้งแต่กำเนิด	23 ก.พ. 62
S12	หญิง	30	ร้านอาหาร	ตั้งแต่กำเนิด	23 ก.พ. 62
S13	หญิง	45	ค้าขาย	ตั้งแต่กำเนิด	24 ก.พ. 62
S14	หญิง	53	ค้าขาย	ตั้งแต่กำเนิด	24 ก.พ. 62
S15	ชาย	19	ร้านอาหาร	ตั้งแต่กำเนิด	25 ก.พ. 62
S16	หญิง	55	ร้านอาหาร, ที่พัก	ตั้งแต่กำเนิด	25 ก.พ. 62
S17	ชาย	57	ร้านอาหาร, ที่พัก	ตั้งแต่กำเนิด	25 ก.พ. 62

ตารางที่ 2 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลที่ได้ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

ผู้ให้ข้อมูล	เพศ	อายุ	อาชีพ	จำนวนปีที่อาศัย	วันที่สัมภาษณ์
L1	ชาย	56	รับราชการครู	12 ปี	7 ม.ค. 62
L2	ชาย	51	ตำรวจ	22 ปี	7 ม.ค. 62
L3	ชาย	52	รับราชการ	8 ปี	7 ม.ค. 62
L4	หญิง	47	รับราชการครู	15 ปี	15 ม.ค. 62
L5	หญิง	41	รับราชการครู	10 ปี	15 ม.ค. 62
L6	หญิง	35	พนักงานราชการ	6 ปี	8 ก.พ. 62
L7	ชาย	43	รับราชการ	ตั้งแต่กำเนิด	20 ก.พ. 62

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ผู้ให้ข้อมูล	เพศ	อายุ	อาชีพ	จำนวนปีที่อาศัย	วันที่สัมภาษณ์
L8	ชาย	28	รับราชการครู	4 ปี	20 ก.พ. 62
L9	ชาย	35	รับราชการครู	ตั้งแต่กำเนิด	20 ก.พ. 62
L10	หญิง	30	หมอ	5 ปี	25 ก.พ. 62
L11	ชาย	26	เจ้าหน้าที่อนามัย	ตั้งแต่กำเนิด	25 ก.พ. 62
L12	หญิง	33	เจ้าหน้าที่อนามัย	ตั้งแต่กำเนิด	25 ก.พ. 62
L13	หญิง	40	(ไม่ได้ประกอบอาชีพ)	ตั้งแต่กำเนิด	25 ก.พ. 62
L14	ชาย	39	เจ้าหน้าที่ภาครัฐ	ตั้งแต่กำเนิด	26 ก.พ. 62
L15	ชาย	55	กรมพัฒนาที่ดิน	20 ปี	26 ก.พ. 62
L16	หญิง	85	(ไม่ได้ประกอบอาชีพ)	ตั้งแต่กำเนิด	26 ก.พ. 62

อภิปรายผล

การดำเนินการวิจัยทำให้ได้ผลการวิจัยออกตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และสามารถตอบคำถามการวิจัยได้ ผลการวิจัยช่วยให้เข้าใจถึงทัศนคติของคนในชุมชนทั้งสองกลุ่ม คือ คนในชุมชนที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และผู้ที่มีได้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว มีทัศนคติที่เหมือนหรือแตกต่างกันในด้านใดบ้าง

จากผลการวิจัยพบว่าทัศนคติของคนในชุมชนทั้งสองกลุ่มมีความซับซ้อน และหลากหลายมากกว่าหนึ่งประการ โดยเกิดจากการรับรู้ ความเชื่อ ทำให้เกิดอารมณ์ความรู้สึก และแสดงพฤติกรรมออกมา ผลการวิจัยนี้สนับสนุนการวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของคนในชุมชน อุทุมพร เรืองฤทธิ์ (2560)

การวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ทัศนคติของคนในชุมชนทั้งสองกลุ่มมีความใกล้เคียงและตรงกันคือ ด้านการคิดและการรับรู้ การท่องเที่ยวสร้างอาชีพและรายได้ให้กับคนในชุมชน ทำให้ชุมชนมีความเจริญขึ้น มีความเป็นอยู่ที่ดี วิถีชีวิตดีขึ้น ปัจจุบันจำนวนนักท่องเที่ยวลดลง และขาดการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวจากภาครัฐ ด้านอารมณ์และความรู้สึก ทั้งสองกลุ่มมีความรู้สึกชอบ ดีใจ และมีความสุขที่มีการท่องเที่ยว และยังมีความต้องการให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวมากขึ้น ด้านพฤติกรรม มีการรวมกลุ่มของคนในชุมชนเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมและการท่องเที่ยว เช่น ปลูกต้นไม้ เก็บขยะ แยกขยะ นอกจากนี้ยังคอยดูแลอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น แนะนำบอกสถานที่ท่องเที่ยว บริการห้องน้ำ

ในส่วนทัศนคติของทั้งสองกลุ่มที่มีความแตกต่างกันโดยผู้ที่มีได้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในด้านการคิดและการรับรู้มองว่า การท่องเที่ยวเป็นการประชาสัมพันธ์พื้นที่ ทำให้เป็นที่รู้จักมากยิ่งขึ้น บางส่วนมองว่าเมื่อมีธุรกิจเข้ามาทำให้ความมีน้ำใจของคนในชุมชนลดลง การจราจร

ไม่สะดวกในบางช่วงเวลา มีขยะมากขึ้น และเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ให้กับคนในชุมชนบางส่วน ด้านอารมณ์และความรู้สึก รู้สึกเป็นห่วงนักท่องเที่ยวในช่วงเวลาการเดินทางท่องเที่ยวบนดอยเนื่องจากเป็นพื้นที่เขา ทางคดโค้ง ด้านพฤติกรรม มีการรณรงค์ในเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ปฏิบัติงานดูแลนักท่องเที่ยวในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว

ผู้ที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในด้านการคิดและการรับรู้ การท่องเที่ยวไม่สร้างขยะ แต่เกิดจากคนในชุมชนบางส่วน ในช่วงที่ไม่ใช่ฤดูกาลท่องเที่ยวก็ยังมีขยะเป็นเรื่องปกติ การท่องเที่ยวทำให้ผู้ประกอบการมีการพูดคุยกับนักท่องเที่ยวในเรื่องต่าง ๆ จึงทำให้ได้รับรู้จากนักท่องเที่ยวอีกด้วย ด้านอารมณ์และความรู้สึก มีความรู้สึกอวยและเห็นใจนักท่องเที่ยว เนื่องจากนักท่องเที่ยวเดินทางมาไกล และบนดอยมีจุดท่องเที่ยว จุดถ่ายรูปที่ไม่มากนัก และมีความเสี่ยงที่ไม่มีภาครัฐเข้ามาพัฒนาในด้านการท่องเที่ยว ด้านพฤติกรรม บริการให้ข้อมูลต่าง ๆ กับนักท่องเที่ยว

ผลการวิจัยนี้เป็นการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับทัศนคติของคนในชุมชน โดยเฉพาะองค์ความรู้ในเชิงลึก ถึงแม้ว่าจะมีงานวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของคนในชุมชนเป็นจำนวนมากพบว่างานวิจัยเป็นเชิงปริมาณ ยังไม่พบงานวิจัยที่ดำเนินการวิจัยในเชิงคุณภาพ และยังไม่พบงานวิจัยใดที่ทำการศึกษาทัศนคติของคนในชุมชนดอยแม่สลอง ผลการวิจัยนี้พบว่า ทัศนคติของคนในชุมชนเกี่ยวกับการพัฒนาการท่องเที่ยวเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ ความเชื่อ และประสบการณ์ที่ผ่านมาของพวกเขาที่ได้รับจากการพัฒนาการท่องเที่ยว ทำให้ทัศนคติของคนในชุมชนมีความซับซ้อนและหลากหลาย โดยประกอบด้วยทัศนคติด้านการคิดและการรับรู้ ทัศนคติด้านอารมณ์ความรู้สึก และทัศนคติด้านพฤติกรรม ผลการงานวิจัยนี้สนับสนุนแนวคิดของ Gibson, Ivancevich and Konopaske (2011); Hawkins and Mothersbaugh (2012) และ Kassir, Fein and Markus (2013) ที่ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่าทัศนคติประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) องค์ประกอบด้านความรู้ เป็นความเชื่อ ความรู้ ความคิด (2) องค์ประกอบด้านความรู้สึก (3) องค์ประกอบทางด้านพฤติกรรมซึ่งทัศนคติของบุคคลมีซับซ้อน อาจมีความเหมือนหรือความแตกต่างเนื่องจากประสบการณ์ที่ผ่านมา นอกจากนี้ ผลการวิจัยนี้สนับสนุนผลการวิจัยของ Láthová and Vogt (2012) โดยมีผลการวิจัยที่คล้ายคลึงกัน พบว่า ทัศนคติของคนในชุมชนท้องถิ่นไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปในแง่ลบตามลำดับขั้นของการพัฒนาการท่องเที่ยวและจำนวนนักท่องเที่ยว และผลการวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุทุมพร เรืองฤทธิ์ (2560) ที่ทำการวิจัยเรื่องทัศนคติและการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร โดยพบว่าคนในชุมชนมีทัศนคติที่ดี ทั้งสามด้าน คือ ด้านการคิดและการรับรู้ ด้านอารมณ์ความรู้สึก และด้านพฤติกรรม ที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว และยังมีผลการวิจัยที่ตรงกันด้านพฤติกรรม คือ คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว และยังช่วยกันบำรุงรักษา

ผลการวิจัยนี้ยังตรงกับ ผลการวิจัยของ สมหมาย อุดมวิทิต และวรานันต์ ตันติเวทย์ (2560) ที่ทำการศึกษารื่องทัศนคติของคนในชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าวังน้ำเขียว-ป่าเขาภูหลวง จังหวัดนครราชสีมา โดยสอดคล้องกันได้ด้านประโยชน์ที่คนในชุมชนได้รับ คือ ทำให้คนในชุมชนมีรายได้ และกระจายรายได้ในชุมชนได้ดี ในส่วนของผลกระทบ คือ พบปัญหาเรื่องขยะ

รวมไปถึงทำให้สินค้าอุปโภคบริโภคภายในชุมชนมีราคาสูงขึ้น ทำให้คนในชุมชนมีค่าครองชีพที่สูงขึ้นตามไปด้วย

ที่ประเด็นที่สำคัญที่งานวิจัยนี้พบ คือ ทักษะคิดของของในชุมชนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมในการสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยได้พบว่า การที่คนในชุมชนมีทัศนคติต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวไปในทิศทางที่ดีจะส่งผลต่อพฤติกรรมของพวกเขา โดยทัศนคติดังกล่าวจะผลักดันให้คนในชุมชนมีพฤติกรรมที่เอื้ออำนวย หรือสนับสนุนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุกัญญา ดวงอุปมา (2559) ที่ทำวิจัยเรื่องการศึกษาทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวในจังหวัดกาฬสินธุ์ กรณีศึกษา: ศูนย์วัฒนธรรมชาวผู้ไทบ้านโนน อำเภอกำแพง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยพบว่า คนในชุมชนมีทัศนคติที่ดีและมีส่วนร่วมในการสืบทอดวัฒนธรรมความเป็นอยู่ที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนในชุมชนแต่ละยุคสมัยเป็นอย่างดี และงานวิจัยของพิทยา สะศรีสังข์ (2556) ที่ทำการวิจัยเรื่องทัศนคติของคนในชุมชนในการจัดการพื้นที่อนุรักษ์ กรณีศึกษา: โครงการประชามศเศรษฐกิจพอเพียงพื้นที่ป่าไม้ บ้านผาเสด็จ จังหวัดเชียงราย โดยพบว่า ทักษะคิดของคนในชุมชนต่อการจัดการพื้นที่อนุรักษ์มีไปในทิศทางที่ดี โดยคนในชุมชนมีความหวังให้มีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์และการมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยนี้เป็นการสร้างองค์ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องของทัศนคติของคนในชุมชน และรายงานถึงทัศนคติของคนในชุมชนที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ที่รับผิดชอบในการพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชนดอยแม่สลอง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลองนอก สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงราย โดยหน่วยงานเหล่านี้สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปเป็นข้อมูลและปรับใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวบนดอยแม่สลองในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อคนในชุมชนต่อไป โดยข้อเสนอแนะมีดังนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า คนในชุมชนมีความต้องการให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวในด้านธรรมชาติและสภาพแวดล้อม ปัจจุบันคนในชุมชนได้ร่วมแรงร่วมใจกันปลูกต้นไม้ เพื่อฟื้นฟูความเป็นธรรมชาติในชุมชน และดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะว่า ควรมีการพัฒนาในด้านธรรมชาติ โดยการปลูกต้นไม้ยืนต้นที่สามารถผลิดอกให้สวยงามในช่วงฤดูแล้ง หรือ นอกฤดูกาลท่องเที่ยว (เช่น ต้นกัลปพฤกษ์ ต้นชัยพฤกษ์) เพื่อที่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยวได้ชื่นชมกับความงามของดอกไม้และธรรมชาติ

2. ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า คนในชุมชนที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวจะมีรายได้จากช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวเพียง 4-5 เดือนเท่านั้น หลังจากนั้นจำเป็นต้องหาอาชีพอื่น หรือต้องเดินทางออกไปนอกชุมชนเพื่อหางานทำ ดังนั้นจึงควรจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวนอกฤดูกาลท่องเที่ยว เนื่องจากคนในชุมชนได้รับรายได้จากการท่องเที่ยวจริง ๆ แค่ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวเท่านั้น หากจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว

ในช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยวจะสามารถดึงดูดรายได้เข้าชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังทำให้ดอยแม่สลองเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี

รายการอ้างอิง

- กรมการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2561). *เมืองรอง*. สืบค้นเมื่อ มิถุนายน 14, 62, จาก <http://golocal.tourismthailand.org/#highlight>.
- จุฑามาส กันตพลธิติมา. (2560). *ภาพลักษณ์และทัศนคติต่อการท่องเที่ยวในเขตเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ส่งผลต่อการกลับมาเยือน*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต การจัดการการท่องเที่ยว, คณะการท่องเที่ยวและการโรงแรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ไพศาล หวังพานิช. (2523). *การวัดผลการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2548). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- สมหมาย อุดมวิทิต และวรานันต์ ตันติเวทย์. (2560). ทัศนคติของชุมชนต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าวังน้ำเขียว-ป่าเขาภูหลวง จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารเศรษฐศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการ*, 4(1), 1-13.
- สำนักงานจังหวัดเชียงราย. (2559). *แผนการพัฒนาจังหวัดเชียงราย*. สืบค้นเมื่อ มิถุนายน 14, 62, จาก http://www.chiangrai.net/cpwp/?wpfb_dl=432.
- องค์การบริหารส่วนตำบลแม่สลองนอก. (ม.ป.ป.). *ย้อนรอย แม่สลอง*. จาก <http://www.maesalongnok.go.th>.
- อุทุมพร เรืองฤทธิ์. (2560). ทัศนคติและการมีส่วนร่วมของชุมชนที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวตลาดน้ำคลองลัดมะยม เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการ มทร. สุวรรณภูมิ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 2(1), 33-43.
- อภิดิฐ อุทิศธรรมศักดิ์. (2559). ทัศนคติของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวิทยา: เพลินวาน อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต การจัดการอุตสาหกรรมบริการและการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- Ajzen, I. & Fishbein, M. (1980). *Understanding attitude and predicting social behavior*. Englewood cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in Psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77-101.
- Fishbein, M. & Ajzen, I. (1975). *Belief, attitude, intention and behavior: An Introduction to theory and research*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Fridgen, J. (1991). *Dimensions of tourism*. East Lansing, MI: American Hotel and Motel Association Educational Institute.

- Gibson, J.L., Ivancevich, J.M. & Konopaske, R. (2011). *Organization: Behavior, Structure, Processes* (14 th ed.). New York: Mcgraw-hill.
- Hawkins, D., & Mothersbaugh, D. (2012). *Consumer Behavior: Building Marketing Strategy* (12 th ed.). Boston: Mcgraw-hill education.
- Kassin, S., Fein, S., & Markus, H.R. (2013). *Social Psychology* (9 th ed.). Belmont: Cengage learning.
- Newcomb, T.M. (1954). *Social psychology*. New York: Dryden Press.
- Thomas, W.I. & Znaniecki, F. (1918). *The Polish Peasant in Europe and America volumes I*. New York: Dover Publications.